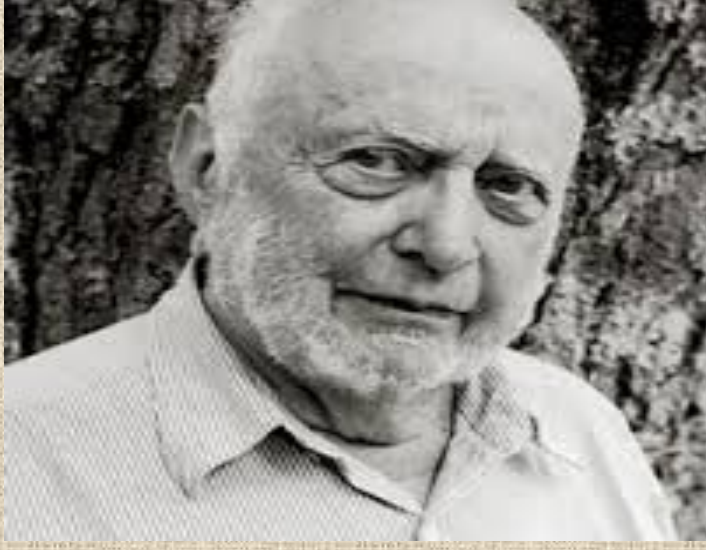

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1993 yılında **Douglas North'a** (Washington University, St. Louis ABD) verilmiştir.

North, bu ödüle " *İktisat Tarihini Nicel Yöntemleri ve Uygulamalı İktisat Teorisiyle Yeniden Ele Alarak Kurumsal ve Ekonomik Değişimi Açıklamasındaki katkılarından* " dolayı layık görülmüştür.

DOUGLES NORTH- 1993 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 1920 yılında Cambridge Massachusetts - Amerika'da doğdu. İlk öğrenimi süresince, babasının sigortacı olması nedeniyle farklı yerlere taşındı. Önce Connecticut, daha sonra Ottawa, Kanada ve de İsviçre'ye göç eden aile 1933'de tekrar Amerika'ya döndü. Ailesi lise eğitimi almış, yüksek öğrenim görmemiş mütevazı bir aileydi. Harvard'a kabul edilmesine rağmen, ailesine yakın olmak için yüksek öğrenimini California Üniversitesi'nde gördü. Burada liberal akımlardan ve Marksistlerden etkilendiği için, İkinci Dünya Savaşı'na karşı aktivist öğrenci hareketlerinin içinde yer aldı. Öğrenimi süresince farklı ekollerden bilim adamları ile çalışması, geniş bir bilimsel perspektif kazanmasını sağlamıştı. Bu nedenle çalışmaları geniş bir sentez niteliği taşımakta ve halen Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaktadır.

Eğitim-Kariyer: North, ilk öğretim eğitimini Ottawa'da Ontario Ashbury College ve The Choate School, Wallingford, Connecticut'da aldı. Harvard'a kabul edildiği halde, babası MetLife Sigorta Şirketi'nin doğu sahili sorumlusu olduğundan California Üniversitesi'ne gitmeyi tercih etti. 1942 yılında beşeri bilimler alanından siyaset bilimi, felsefe ve iktisat gibi üç ayrı dalda eğitimini başarı ile bitirdi. Berkeley'e geri dönerek, iktisat ve tarih alanında doktora yapmaya karar verdi. 1952 yılında asistan olarak Washington Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. 1960 yılında Journal of Economic History'nin editörlerinden biri oldu. Yeni İktisat Tarihi (Kliometri) ile ünlenirken, 1960-1983 yılları arasında Washington Üniversitesi'nde profesör olarak görev yaptı. 1983 yılında Washington Üniversitesi Saint Louis'e katıldı. 1984-1990 yılları arasında Politik Ekonomi bölüm başkanlığını da yürüttü. 1991 yılında John Commons adına verilen iktisat tarihi ödülüne layık görüldü. Kopenhag Uzlaşmasında uzman olarak görev yaptı. University of Maryland College Park'ta da görev yapan North, halen Washington Üniversitesi Saint Louis' de çalışmakta, Stanford Üniversitesi'nde de araştırmacı olarak görev almaktadır.

Hobileri: En büyük hobisi fotoğrafçılıktır. Küçük yaşlardan beri uğraştığı fotoğrafçılığı, lise öğrenimi sırasında profesyonel meslek olarak dahi seçmeyi düşünecek kadar sevmektedir.

İktisat Bilimine Katkıları: Yeni Kurumsal İktisat okulunun güç kazanmasında ve Yeni İktisat Tarihi akımının oluşumunda ve tanıtımında en önemli isimdir. Kurumların ekonomik gelişmişlik düzeyi ve ekonomik performansı üzerindeki etkilerini açıklayan çalışmaları, bu alandaki temel eserler olarak kabul edilmektedir. Douglas North kurumları, oyunun kuralları olarak tanımlamış, insan davranışlarını şekillendiren formal (anayasa, yasalar, seçim sistemler vb.) ve informal (tabular, gelenekler, kültürel faktörler vb.) kısıtlar olarak görmüştür. Bu kısıtlar bireyin davranış ve güdülerini şekillendirmektedir. Araştırma, inovasyon ve yatırım yapma güdülerinin arkasında yatan da, bu kısıtlardır. Douglas North'a göre yatırım güdüsünü olumsuz etkileyen temel etmenlerden biri belirsizliktir. İktisadi ajanlar tam rasyonalite altında değil, belirsizlik ve sınırlı rasyonalite altında karar alırlar. Kurumlar, davranışları şekillendiren kısıtları belirlediğinden, belirsizliklerin ortadan kaldırılmasında önemli rol oynar. North'un diğer önemli bir yaklaşımı da, tarihsel dönüşümlerde göreceli fiyat değişimlerinin oynadığı rol üzerinedir. North'a göre göreceli fiyatların değişimi ile birlikte üretim yapısı ve bileşimi önemli ölçüde etkilenmiştir.